



Vládnoucím a ovládaným.

Období těžkých zklamání dolehlo na pracující lidstvo, které po letech strádání ve válce světové vydobylo jako konečnou metu světový mír, uznání práci a osobnosti pracovníků a právo spolurozhodovati při úpravě pracovních podmínek.

Vlna drahoty vzešlá z papírového hospodářství stlačila kupní sílu peněz. Hospodářská krise pak vedla téměř všude k nezaměstnanosti. Dělnická třída spatřovala v osmihodinové době pracovní splnění svých tužeb, za něž zápasila po třicet let; mezinárodní obecné uznání a neztenčené provedení tohoto požadavku bylo jí však odepřeno. Duševním pracovníkům hrozí ochuzení a znehodnocení jejich práce. Pokusům dobudovati sociální pojištění brání se poukazem na příšeru finančního přetížení státu a průmyslu. Naproti tomu snaží se finanční kapitál těžiti bohaté zisky ze zmatků Evropy a západní Asie, zmocniti se stěžejních průmyslových odvětví světa a využití jich nerušeně jako soukromých monopolů. Aby kupní síla národů byla nepokrytě uvedena v područí této mocenské politiky, neváhá se již téměř ani před opatřeními, která by mohla ohroziti anebo přivoditi i pád pracně vybudovaného mírového díla Společnosti národů.

Proti těmto nebezpečím uvedeno bylo v život Mezinárodní sdružení pro sociální pokrok. Vzniknuvši splnutím tří mezinárodních svazů, totiž stálého výboru pro sociální pojištění (jenž vzešel z pařížského sjezdu pro úrazové pojištění v roce 1889), mezinárodního sdružení pro zákonnou ochranu dělnictva (založeného roku 1900 v Paříži a ustaveného se sídlem v Basileji roku 1901) a mezinárodního sdružení pro boj proti nezaměstnanosti (založeného v Ženevě roku 1910), může nové sdružení pro sociální pokrok mluvit o zkušenosti pohnutých let. První úmluvy o ochraně dělnictva z r. 1904 a 1906 založeny jsou na průkopnické práci zakladatelů těchto sdružení; usnesení přijatá v jejich shromážděních stala se zbrojnicí, z níž po válce vzalo mezinárodní odborové hnutí své zbraně, jimiž vymohlo mezinárodní ústavní listinu práce. Jejich kongresy přiměly často i zdráhající se státníky k uznání moderních požadavků: tak vedly sjezdy pro sociální pojištění k vítězství zásady pojištění povinného, sjezd pro boj proti nezaměstnanosti v Lucemburku (1923) k plnému uznání pojištění proti nezaměstnanosti, a sjezd konaný v Praze (1924) k obhájení osmihodinové doby pracovní a závodních výborů. Jest nyní na novém mezinárodním sdružení, aby průkopnickou činností badatelskou, výchovou veřejného mínění a úsilím o ratifikace mezinárodních pracovních úmluv se ve všech těchto oborech osvědčilo jako přední stráž sociálního pokroku.

Události vyvrátily jasněji než kdy jindy domněnku, již se oddávali mnozí duchové, jakoby založením oficiální Mezinárodní orga-

nisace a úřadu práce v Ženevě byla ochrana zaměstnanectva všeho světa již zaručena a každá svobodná iniciativa zbytečná. Proč potřebuje ochranná a budovatelská činnost sociálního zákonodárství svobodné organisace, povolané, aby oficiální instituci ražena byla volnější dráha k úspěchům?

Především nedostává se Mezinárodnímu úřadu práce Společnosti národů oné nezavislosti na vládách, která jediné zaručuje pokrok. Podléhající úplně a bez kontroly vlivu vlád, mohla by se oficiální organisace — i proti projevené vůli vedení Mezinárodního úřadu práce — velice snadno státi z nástroje pokroku prostředkem k brzdění ochrany práce a místo povzbudivého vlivu na tempo všeobecného pokroku ve všech státech mohla by býti nucena přizpůsobovati se nejzaostalejším státům.

Dále neposkytuje organisace práce všem faktorům, kteří se dosud osvědčili jako nositelé sociálních reforem, možnosti spolupráce a vytváří mezi zúčastněnými zástupci mechanickou poměrnost, jež neodpovídá vždy reálnému stavu hybných sil. Dělnická třída jest omezena na jednu čtvrtinu vlivu, neodvislá věda nemá zastoupení. Sociálně pokroková složka zaměstnavatelské skupiny mizí v celkovém rámci organisací zaměstnavatelských.

Konečně existuje řada problémů, jichž probádání může býti s úspěchem uskutečněno toliko neodvislou vědou a studiem zájemníků, nikoli však státními orgány. Je krátce třeba svobodné organisace v každé zemi i v každé pospolitosti národů, jež by žila, kontrolojíc a podporujíc, propagujíc a vzpružujíc pokrokové snahy vedle oficiální organisace.

Dne 1. října 1924, v předvečer zahájení sjezdu svolaného společně mezinárodními sdruženími a obeslaného 1100 osobami z 28 států, bylo usneseno založiti takovouto neodvislou organizaci; 25. září 1925 schváleny byly v Bernu její stanovy. První její shromáždění uspořádáno bude ve dnech 22. až 24. září 1926 v Montreux. Jeho program, jehož uskutečnění částečně připadne pozdějším zasedáním, obsahuje tyto body:

1. Ochrana a pojištění soukromých zaměstnanců. — 2. Právní a sociální postavení veřejných zaměstnanců. — 3. Pracovní přestávky a dovolené. — 4. Vývoj závodních výborů. — 5. Minimální mzdy v domácí práci. — 6. Boj proti nezaměstnanosti prostřednictvím mezinárodní kontroly úvěru za účelem zamezení hospodářských krisí a prostřednictvím časového rozvržení veřejných prací. — 7. Ochrana vystěhovalců. — 8. Mezinárodní úrazová zábrana. — 9. Pojištění mateřství. — 10. Vyplácení důchodů dělníkům v cizině úrazem postiženým a jejich rodinným příslušníkům mezinárodní ústřednou. — 11. Vědecká kontrola způsobu vypočítávání sociálního zatížení a povznesení národního hospodářství sociálním pojištěním.

K provádění sociální politiky odpovídající vzrůstajícím nárokům praktického života na rozpětí duševní i hmotné práce je třeba tří složek: zásadního usměrnění, uzákonění a provedení.

Jakým směrem se má bráti sociální politika, může býti odvozeno toliko z vědeckého zkoumání a zachycení souhrnu hospodářských vztahů. Z toho důvodu dovolává se Mezinárodní sdružení pro sociální pokrok badatelů zkoumajících otázky prá-

ce s nejširšího hlediska, psychologů, psychotechniků, pedagogů, etiků, hygieniků, sociálních ekonomů, statistiků, právníků zabývajících se otázkami práce, sociologů.

Docházeti k závěrům pro správní praxi z poznání skutečnosti, přehodnocovati výsledky vědeckého badání ve formu užitečnou, toť věcí zákonodárců, tedy těch, kdož nejrůznějšími normami upravují hospodářské jevy, nechť již jde o kolektivní smlouvu a nález rozhodčí, či o zákon a nařízení.

Každá norma však vyžaduje záruky svého provedení a znalosti své techniky. Proto dovolává se Mezinárodní sdružení pro sociální pokrok závodních výborů, tajemníků dělnických organizací, pěstounek mládeže, sociálních inženýrů, pojišťovacích a inspekčních úředníků, jakož i celé armády státních i jiných sociálních úředníků, jimž se sice během posledních dvaceti let dostalo zřízením zvláštních správních orgánů a ministerstev sociální péče viditelné hlavy, jimž však chybí společná orientace ve smyslu velkorysého všeobecného vývoje a příležitosti o něm spolupracovati. Obory státní správy sociálně politické stávají se bez vnějších podnětů snadno bezvolným nástrojem rutiny; v mezinárodní soutěži znásobuje se však jejich výkonnost ve prospěch vlastního státu.

Konečně dovoláváme se sociálně smýšlejících a hospodářsky myslících lidí všech zemí bez rozdílu, vyznavačů všech světových názorů, jimž péče o obecné blaho znamená více nežli vlastní prospěch, aby svojí podporou dosud existujících a nově utvořených skupin Mezinárodního sdružení pro sociální pokrok, které dnes čítá 22 skupin státních, spolupůsobili k jeho vybudování v přední stráž mezinárodní solidarity, ve hráz proti nebezpečí nových válek a nových otřesů a v životodárné středisko svobodného badání a uspořádání společnosti.

Dospěti poctivou a neodvislou hospodářsky badatelskou prací k plnému rozvíjení pracovní mohutnosti, kupní síly a kulturního rozmachu práce, a poctivým dorozuměním k obecnému míru mezi národy, to jsou cesty, jimiž jde Mezinárodní sdružení pro sociální pokrok.

Mezinárodní sdružení pro sociální pokrok.

Předseda:

Dr. Karel R e n n e r,
státní kancléř m. s., Vídeň.

Generální sekretář:

Prof. Adéodat B o i s s a r d,
Paříž.

Sociální ústav Československé republiky

(jakožto státní skupina tohoto mezinárodního sdružení pro Československo).